

Ustavni sud Bosne i Hercegovine, u Vijeću od pet sudija, u sastavu: Mato Tadić, predsjednik, Miodrag Simović i Hatidža Hadžiosmanović, potpredsjednici, Valerija Galić i Jovo Rosić, sudije, na sjednici održanoj 13. oktobra 2005. godine, u predmetu broj **AP-690/04**, rješavajući apelaciju **Enise Mirvić**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. stav 2. i stav 4. tačka 9. i člana 59. stav 2. alineja 1. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 60/05), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **!!br0ken!!Enise Mirvić** podnesena protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu, broj GŽ-2004/03 od 22. decembra 2003. godine, u odnosu na pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **!!br0ken!!Enise Mirvić** podnesena protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu, broj GŽ-2004/03 od 22. decembra 2003. godine, u odnosu na pravo na slobodu kretanja i prebivališta iz člana II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog toga što je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

OBRAZLOŽENJE

1. Enisa Mirvić (u daljnjem tekstu: apelantica), iz Sarajeva, koju zastupa Sejdo Mirvić, podnijela je, 5. avgusta 2004. godine, apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj GŽ-2004/03 od 22. decembra 2003 godine.

2. Apelantica je bila zaposlena kod „Famos Holding“ d.d. Sarajevo (u daljnjem tekstu: tuženi) kao prevodilac njemačkog jezika od 1982. godine. Odlukom radničkog savjeta tuženog, broj 30000-62/89 od 18. aprila 1989. godine, apelantici je dodijeljen dvosoban stan u Sarajevu u ul. Trg ZAVNOBIH-a broj 29. Istom odlukom dodijeljen je trosoban stan M.M. (koji je također bio zaposlen kod tuženog) u Sarajevu u ul. Dobrovoljačka objekat „S“. U navedenoj odluci naglašeno je da je M.M. nosilac stanarskog prava na stanu koji je dodijeljen apelantici, te da će apelantica postati korisnik navedenog stana kada M.M. useli u stan koji mu je dodijeljen. Tuženi donosi i drugu odluku, broj 30000-69/89 od 28. novembra 1991. godine, kojom M.M. dodijeljuje na korištenje trosoban stan u Sarajevu u ul. Dobrovoljačka objekat „S“, s tim da se M.M. ne može useliti u navedeni stan, dok ne preda, u ispravnom stanju, „Sarajevostanu“ stan koji je do sada koristio, tj. stan u ul. Trg ZAVNOBIH-a broj 19. koji je dodijeljen apelantici prethodnom odlukom tuženog. Tuženi je dopisom, od 25. decembra 1991. godine, ovlastio M.M. da može podići ključeve od stana koji mu je dodijeljen prethodnom odlukom. Međutim, zgrada u kojoj se nalazio stan u Dobrovoljačkoj ulici objekat „S“ nije prošla tehnički prijem, te se M.M. nije mogao useliti u dodijeljeni stan, kao što nije mogao ni vratiti „Sarajevostanu“ stan koji je do tada koristio, a u koji bi se onda trebala useliti apelantica.

3. Ubrzo nakon toga počinju ratna dejstva i M.M. ostaje u stanu koji je do tada koristio. Tuženi donosi rješenje, broj 07/92 od 30. juna 1992. godine, kojim dodijeljuje na privremeno korištenje apelantici stan u ul. Dobrovoljačka objekat „S“ (stan koji je bio dodijeljen M.M) uz napomenu da će apelantica temeljem ovog rješenja zaključiti sa tuženim ugovor o privremenom korištenju predmetnog stana, te da će se stambeno pitanje apelantice riješiti u skladu sa odlukom radničkog savjeta, broj 30000-62/89 od 18. aprila 1989. godine, kad se za to steknu uslovi. Međutim, rješenje tuženog, broj 07/92 od 30. juna 1992. godine, nije se moglo realizirati, odnosno apelantica nije mogla useliti, kao privremeni korisnik, u stan u ul. Dobrovoljačka objekat „S“, obzirom da je navedeni stan već bio zauzet od strane izbjeglih lica.

4. Tokom 1992. godine, apelantica napušta Sarajevo i odlazi u inostranstvo kao izbjeglica. Nakon toga, tuženi, stan u ulici Dobrovoljačka objekat „S“, koji je prvobitno dodijelio na korištenje M.M, pa zatim na privremeno korištenje apelantici, dodijeljuje S.I, koji je također bio njegov uposlenik. Nakon prestanka ratnih dejstava u Sarajevu i donošenjem propisa o otkupu stanova na kojima postoji stanarsko pravo, M.M. otkupljuje od tuženog stan na kom je bio nosilac stanarskog prava i koji se nalazi u ul. Trg ZAVNOBIH-a broj 29, ne tražeći da se useli u stan u Dobrovoljačkoj ulici koji mu je bio prvobitno dodijeljen.

5. Apelantica podnosi, 4. jula 2002. godine, tužbu Općinskom sudu u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) protiv tuženog, radi izvršenja odluke radničkog savijeta, broj 30000-62/89 od 18. aprila 1989. godine. Kao vrijednost spora naveden je iznos od 3.000 KM. Općinski sud donio je presudu, broj PR-552/02 od 21. avgusta 2003. godine, kojom je u cijelosti odbio apelantin tužbeni zahtijev. U obrazloženju prvostepene presude navedeno je da odluka radničkog savjeta kojom se apelantici dodijeljuje na korištenje stan u ul. Trg ZAVNOBIH-a broj 29 sadrži uslov, koji predviđa da će se apelantica useliti u taj stan kad se iz njega iseli M.M. koji je dobio drugi stan u Dobrovoljačkoj ulici objekat „S“. Međutim, M.M. se nije uselio u stan u ul. Dobrovoljačka objekat „S“, već je od tuženog otkupio stan u ul. Trg ZAVNOBIH-a broj 29, čime se je M.M. praktično odrekao stana koji mu je prethodno dodijeljen, te se stoga nisu ni stekli uslovi za realizaciju predmetne odluke radničkog savijeta. Kantonalni sud je presudom, broj GŽ-2004/03 od 22. decembra 2003. godine, odbio žalbu apelantice kao neosnovanu, te potvrdio prvostepenu presudu ostajući kod razloga datih u navedenoj presudi.

Dopustivost u odnosu na član II/3.f) i k) Ustava Bosne i Hercegovine

6. Pri ispitivanju dopustivosti ovog dijela apelacije Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. stav 4. tačka 9. Pravila Ustavnog suda.

Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.»

Član 16. stav 4. tačka 9. Pravila Ustavnog suda glasi:

«Apelacija nije dopustiva i ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

9. apelacija je ratione materiae inkompatibilna sa Ustavom;»

7. Apelantica smatra da je odbijanjem njenog tužbenog zahtjeva, kojim se tražila realizacija predmetne odluke radničkog savijeta u cilju rješavanja njenog stambenog pitanja, došlo do povrede prava na dom iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju.

8. Dakle, u činjenici da joj nije riješeno stambeno pitanje apelantica vidi povredu prava na dom i imovinu. S tim u vezi, Ustavni sud naglašava da Ustav Bosne i Hercegovine i Evropska konvencija ne sadrže pravo na sticanje doma, ili rješavanje stambenog pitanja. Naime, u predmetu *Velosa Barreto* (vidi presudu Evropskog suda za ljudska prava od 21. novembra 1995. godine, serija A-334) smatralo se da učinkovita zaštita poštivanja privatnog i porodičnog života ne može tražiti postojanje, u domaćem zakonodavstvu, pravne zaštite koja omogućava svakoj porodici da ima dom samo za sebe. Navedeno stanovište podržava i Ustavni sud, te ponovo naglašava da član II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i član 8. Evropske konvencije daju pravo na poštivanje i zaštitu od uznemiravanja samo postojećeg doma koga apelant već ima. Kako je apelantica tužbom kod redovnih sudova pokušala, u stvari, da sebi obezbijedi dom, očigledno je da se odredbe člana 8. Evropske konvencije ne mogu primjeniti na ovaj slučaj, jer apelantica nikad nije živjela u predmetnim stanovima, tj. stanovi u ul. Trg ZAVNOBIH-a br. 29. i Dobrovoljačka objekat „S“ nikad nisu bili apelanticin dom u smislu člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije.

9. Isti argumenti mogu se dati u vezi apelanticinih navoda u odnosu na povredu prava na imovinu. Naime član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju štiti samo postojeću imovinu, dok ne daje pravo na sticanje imovine (vidi na primjer presudu Evropskog suda za ljudska prava, *Marckx*, od 13. juna 1979. godine serija A-31). Navedeno stanovište podržava i Ustavni sud te naglašava da ni član II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine ne pruža širu zaštitu od člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, tj. njime se samo štiti postojeća imovina dok se ne daje pravo na sticanje imovine u budućnosti. Navedeni član Ustava Bosne i Hercegovine može se primjeniti samo na postupke koji imaju za predmet spora imovinu, a ne na postupke u kojima apelant nastoji sebi osigurati pravo na sticanje imovine. U konkretnom slučaju, predmet spora pred redovnim sudovima nije bila apelanticina imovina, obzirom da apelantica nije bila nosilac stanarskog prava ni na kojem stanu. Stoga, Ustavni sud smatra da se u konkretnom slučaju ne može primjeniti član II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine, kao ni član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

10. U skladu sa navedenim, a imajući u vidu odredbu člana 16. stav 4. tačka 9. Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je *ratione materiae* inkompatibilna sa Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

Dopustivost u odnosu na član II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine

11. Prilikom ispitivanja dopustivosti apelacije Ustavni sud je pošao od odredbi člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. stav 2. Pravila Ustavnog suda.

12. Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.»

13. Član 16. stav 2. Pravila Ustavnog suda glasi:

«[...] 2. Ustavni sud će odbaciti apelaciju kao očigledno (prima facie) neosnovanu kada utvrdi da ne postoji opravdan zahtjev stranke u postupku, odnosno da predočene činjenice ni na koji način ne mogu opravdati tvrdnju da postoji kršenje Ustavom zaštićenih prava i/ili kada se za stranku u postupku utvrdi da nije »žrtva« kršenja Ustavom zaštićenih prava tako da je ispitivanje merituma apelacije nepotrebno.»

14. Ustavni sud, u fazi ispitivanja dopustivosti predmeta, mora utvrditi, između ostalog, i da li su ispunjeni uslovi za meritorno odlučivanje koji su nabrojani u članu 16. stav 2. Pravila Ustavnog suda. S tim u vezi, Ustavni sud ukazuje da prema vlastitoj jurisprudenciji i praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud), apelant mora navesti povredu svojih prava koje štiti Ustav Bosne i Hercegovine i ove povrede moraju djelovati vjerovatno. Apelacija je očigledno neosnovana ukoliko joj manjkaju *prima facie* dokazi koji, sa dovoljnom jasnoćom, pokazuju da je navedena povreda ljudskih prava i sloboda moguća (vidi Evropski sud, *Vanek protiv Slovačke* presuda od 31. maja 2005. godine, aplikacija broj 53363/99 i Ustavni sud, odluka broj *AP-156/05* od 18. maja 2005. godine), ako činjenice u odnosu na koje se podnosi apelacija očigledno ne predstavljaju kršenje prava koje apelant navodi, tj. ako apelant nema «opravdan zahtjev» (vidi Evropski sud, *Mezőtúr-Tiszazugi Vizgazdálkodási Társulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine, aplikacija broj 5503/02), kao i kad se utvrdi da apelant nije «žrtva» kršenja Ustavom zaštićenih prava.

15. U konkretnom slučaju, apelantica smatra da je došlo do povrede prava na slobodu kretanja i prebivališta iz člana II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju, zbog toga što nije uspjela sa tužbom, kojom je tražila da se izvrši predmetna odluka radničkog savjeta u cilju rješavanja njenog stambenog pitanja. S tim u vezi, Ustavni sud naglašava da član II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine i član 2. Protokola broj 4 Evropske konvencije daju pravo na slobodu kretanja i izbora prebivališta svakome ko zakonito boravi na teritoriji određene države, te, pored toga, daju pravo svakome da napusti bilo koju zemlju uključujući i vlastitu. U konkretnom slučaju, apelantica nije predočila bilo kakve dokaze koji sa dovoljnom jasnoćom ukazuju da bi donošenjem osporene presude Kantonalnog suda bila moguća povreda njenog prava na slobodu kretanja i prebivališta. Stoga, Ustavni sud smatra da apelantica nema „opravdan zahtijev“ da je došlo do kršenja njenog prava na slobodu kretanja i prebivališta iz člana II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju.

16. U skladu sa navedenim, a imajući u vidu odredbe člana 16. stav 2. Pravila Ustavnog suda, prema kojima će se apelacija odbaciti kao očigledno (*prima facie*) neosnovana, ukoliko ne postoji opravdan zahtjev stranke u postupku, odnosno da predočene činjenice ni na koji način ne mogu opravdati tvrdnju da postoji kršenje Ustavom zaštićenih prava i/ili kada se za stranku u postupku utvrdi da nije »žrtva« kršenja Ustavom zaštićenih prava tako da je ispitivanje merituma apelacije nepotrebno, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

17. U skladu sa članom VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik

Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Mato Tadić